

PREMIERE
PORTRET
FESTIVALI

VOX
HISTRIONIS
MEĐUNARODNA
SCENA
TEORIJA
MI U SVIJETU
ANECDOTE
NOVE KNJIGE
SJEĆANJA
DRAME

JON FOSSE, rođen je 1959. godine u Haugesundu, gradu na Sjevernome moru na jugozapadu Norveške. Od sredine šezdesetih godina do danas živi u Bergenu. Studirao je komparatistiku i predavao na Akademiji za kreativno pisanje u Hordalandu. Godine 1983. pojavio se njegov prvi roman *Crveno, crno*, a zatim slijede novi romani, zbirke pjesama, eseji i knjige za djecu. Godine 1994. u Nacionalnom kazalištu u Bergenu praižveden je njegov prvi kazališni komad *I rasti se nećemo nikada*. Zatim među ostalima slijede *Ime* (1995.), kazališni komad za koji je dobio Ibsenovu nagradu, *Ljetni dan* (1998.) te *San u proljeću*. U kolovozu 2000. dobio je Nordijsku kazališnu nagradu, a za roman *Melankolija* Melsomovu nagradu. Norveška mu je za budući književni rad dodijelila doživotnu stipendiju.

Fosse se smatra najuspješnijim norveškim dramatičarem od Ibsena. Najizvođeniji je mladi autor na međunarodnim pozornicama, a unatrag nekoliko godina i u Njemačkoj (poznata je njemačka praižvedba *Imena* u režiji Thomasa Ostermeiera i koprodukciji Schaubühne am Lehniner Platz i Salzburger Festspieleu 2000.).

Pripada generaciji pisaca koja je u osamdesetim godinama prošloga stoljeća uvela postmodernizam u Norvešku i to u izrazitoj i otvorenoj opoziciji spram socrealističke tradicije koja je dominirala u sedamdesetima. No u slučaju Fosseova pisanja ta se nova orijentacija nije – kao što je to bio slučaj s nekim drugim iz njegovog naraštaja – manifestirala sama po sebi, unutar tehnike pisanja s intertekstualnim referencijama ili unutar me-

ta-refleksijskih dijelova. Fosseov je rječnik štur i prije bi se moglo reći kako je za njegovo pisanje karakterističan oblik duhovne strogosti, jednostavnosti i oštine, gotovo pijetizma.

Posljednjih godina, točnije skoro jedno desetljeće, Fosse piše isključivo kazališne komade. Oni su koncentrirani na sukobe između likova i karaktera i zapanjujuće je kako sukobljavanja mogu biti toliko snažna da mijenjaju karaktere. Nesigurnost i neizvjesnost u međusobnom razumijevanju tolikom silinom muče i utječu na lica, da ona stalno iznova pokušavaju uspostaviti odnose i kontakte. Ta neizvjesnost, to *apsolutno nepoznavanje i sebe i drugoga*, uvodi u komad nov i drugačiji govor, neku vrstu govora tipa *skliznulo mi je s jezika* ('*slip-of-the tongue*' speech). Radi se, dakle, o svakodnevnom govoru unutar kojeg se intencije hvataju ili prijanaju porred ili s onu stranu onoga što je izgovoreno, a na način da one tobože najbeznačajnije riječi našega govora na jednom mogu doći na vidjelo kao *simptom* onih naših najbitnijih životnih tajni koje nije moguće artikulirati. Ono malo što se izgovara toliko je puno i nabijeno i to *malo* samo komunicira iza krinke i ispod površine onoga što nije moguće izreći.

Fosseovi su kazališni komadi – vrlo jednostavna vokabulara, pisani bez točke i zareza, prekinutih redaka, neumornog samoživog govornog kretanja, koje polazi od nekog zamislivog dijaloga, da bi ritmičkim varijacijama stiglo do nečega što više ne služi nikakvu komuniciranju – uz sav svoj manjak (izvanjskog) događanja, tužni komadi puni teških, zbunjenih, nevjestih stanki, komadi u kojima se osamljenost gnijezdi u svakoj pori. Fosseovi su ljudi životni zatočenici koji opterećuju i sebe i druge, ne vladaju govorom, a suočeni su s činjenicama koje nadilaze govorne moći. Ali to nisu otupjela, ravnodušna bića, nego su puna nečega što bismo mogli nazvati *sposobnošću naslućivanja*. Svakako, *uznemirenost* im se svom silinom i nameće: razlika između interijera i eksterijera scenski je vrlo bitna, a ono nevidljivo vanjsko atmosferski uvijek nadvladava: kiša, tama, selo ispred prozora koje su svi napustili, beskonačno more. Fosse je duboko nordijski pisac, *gothic horror*.

O čemu se u Fosseovim komadima radi, lako se i brzo dade reći. Na primjer: mladi par očekuje dijete i prerano se razilazi (*Ime*). Mladi par gubi dijete i ostaje zajedno (*Dijete*). Sin posjećuje osamljene roditelje i iznenada se oprašta od njih (*Sin*). Ali to što se lako i brzo dade izreći obično nije ono o čemu se uistinu radi. Fosse se, kao svaki dobar *mistik*, nalazi na granicama onoga što se ne da izreći.

JON FOSSE

IME

Preveo Dubravko Torjanac

Likovi:

Djevojka

Mladić

Sestra

Majka

Otac

Bjarne

(Svjetlo. Dnevna soba. Desno vrata koja vode u predvorje, lijevo vrata koja vode u kuhinju. Prozor. Sofa, dvije stolice, niski stolić, ormarić za jedaći pribor i serviranje. Djevojka sjedi na sofa. Vrlo je mlada, trudna, tik pred porod.)

DJEVOJKA: Zašto nije
i on sišao
Njemu je sve svejedno
Pa mogla sam
(Prekine. Legne, traži udoban položaj na sofa, svaki joj je neudoban i ona ponovno sjedne.)
Njemu je sve svejedno
(Ustaje, odlazi do prozora, gleda u suton.)
Svaki čas mora doći
(Kratka stanka.)
Stvarno smo zajedno mogli ovdje sići
A sad sam se sama morala voziti autobusom
samo jer on
(Prekine. Kratka stanka.)
A mama uvijek samo zanovijeta
sve mora izlajati
Ne mogu spavati
kaže
I sad ću biti baka
kaže
(Ogleda se po sobi, odlazi do ormarića, uzme fotografiju, gleda je.)
Nisam bila
lijepo dijete
(Kratko se nasmije.)
Sve te glupe fotke
(Vraća fotografiju, odlazi do prozora, gleda napolje. Stanka. Kratko kucanje na vratima. Ona položi ruke na trbuh.)
To je valjda on
(Stanka. Opet kucanje.)
I valjda neće da ga netko vidi sa mnom
(Kratka stanka. Djevojka ostaje stajati kod prozora i nastavlja gledati napolje.
Opet kucanje, ovog puta jače. Ona odlazi desno kroz vrata koja vode u predvorje, čuje se kako se otvaraju vanjska vrata.
Ona se opet vraća u sobu, prelazi je, sjedne na sofa. Nedugo zatim ulazi Mladić.

Jednakih je godina kao i ona, nosi putnu torbu i kovčeg. Odlaze ih na pod, skida jaknu, vješa je preko naslona jedne od stolica. Pogleda je.)

MLADIĆ: (Bojažljivo.)
Nisam odmah našao kuću
(Kratka stanka.)
A kad sam je konačno našao
pokucao sam
i nitko nije otvorio
(Kratko se nasmije.)
Već sam htio...

DJEVOJKA: (Prekida ga.)
Da
(Stanka.)

MLADIĆ: (Kima, onda hoda po sobi, ogledava se.)
Tu si ti dakle odrasla

DJEVOJKA: Jasno
(Stanka. Mladić sjedne na jednu od stolica.
Ponovno stanka.)

MLADIĆ: Zgodno je tu

DJEVOJKA: Da
(Stanka.)
Zašto nisi
sa mnom sišao
ako je tako zgodno
(Kratka stanka.)

MLADIĆ: Uopće nisam...

DJEVOJKA: (Prekida ga.)
Nećeš da te netko vidi sa mnom
(Kratka stanka.)

MLADIĆ: Tvoji roditelji nisu kod kuće

DJEVOJKA: Jesu, mama
Ali je u kupovini

MLADIĆ: (Ustaje, ogleda se po sobi.)
Dakle tu okolo si ti odrasla aha

DJEVOJKA: Hoću odavde
Poludjet ću tu

MLADIĆ: Tu je to dakle bilo
(Prekine.)

DJEVOJKA: Mogao si malo
i na mene misliti

PREMIJERE
FESTIVALI
RAZGOVORI
MI U SVJETU

VOX
HISTRIONIS

AKTUALNOSTI

ANECDOTE

TEORIJA

NOVE KNJIGE

SJEĆANJA

DRAME

Dijete može
svaki čas doći
A ti me samu puštaš voziti se dovde
i ti
*(Prekine. Mladić ide oko po sobi
i zagleda u sve.)*
Hoću odavde

MLADIĆ: Nazvala si svoju mamu prije nego što si
došla

DJEVOJKA: Neću to tu moći
Uskoro će početi
A tebi je sve svejedno

MLADIĆ: Baš je tu vani zgodno
Sve je tako golo
Kamenjar
Vrijes
I vjetar
A iza otokâ je otvoreno more

DJEVOJKA: Da

MLADIĆ: A kuća je lijepo zaštićena iza jedne stijene

DJEVOJKA: *(Pomalo veselo.)*
Mi je zovemo humak

MLADIĆ: Da

DJEVOJKA: A kada je bilo prave oluje
uvijek smo se penjali
Vjetar je onda tako puhao
da se skoro više nisi mogao držati na nogama

MLADIĆ: A možda bismo danas mogli tamo

DJEVOJKA: Mogli bismo
*(Stanka. Mladić stane pred ormarić
i uzme fotografiju.)*

MLADIĆ: *(Upitno je pogleda.)*
Ti

DJEVOJKA: *(Kima.)*
Nisam bila lijepo dijete
*(Nasmije se škrto. Mladić odlaze
fotografiju, odlazi do prozora, gleda van.
Stanka.)*
A sigurno ni ovo neće biti
(Prekine.)

MLADIĆ: *(Pogleda je.)*
Tvoja je mama dakle u kupovini

(Pitajući.)
Dolje u dućanu
(Djevojka kima. Pitajući.)
Sa štapom ide

DJEVOJKA: To sam ti
tisuću puta ispričala
Ali ti nikada ne slušaš
kad ja nešto kažem

MLADIĆ: To je bila ona, da
Provezao sam se mimo nje
Ona je išla niz ulicu
Ja sam se vozio uzbrdo

DJEVOJKA: Sigurno

MLADIĆ: *(Pitajući.)*
A tvoj tata

DJEVOJKA: Radi, kao i uvijek
(Kratka stanka.)
Ali sigurno će uskoro doći kući

MLADIĆ: *(Odlazi do slike s vjenčanja koja iznad
ormarića visi na zidu, gleda je. Pita.)*
Tvoji roditelji

DJEVOJKA: *(Kima. Reznirano.)*
Ne razumijem
zašto su to tu objesili
Uvijek su se samo svađali
I mislim da to ranije nije tu visjelo
(Kratka stanka.)
Sigurno je to moja sestra objesila
Uvijek želi imati sve lijepo

MLADIĆ: Da
*(Stanka. Stane pred drugu fotografiju
na zidu. Pita.)*
Tvoja sestra

DJEVOJKA: Velika

MLADIĆ: Ne ona koja još stanuje kod kuće
*(Djevojka negodujući zatrese glavom.
Stanka.)*
Tvoj tata
radi dakle

DJEVOJKA: Da
(Stanka.)
Ali sigurno će uskoro doći kući

Ide rano ujutro
A kad dođe kući
uvijek je umoran

MLADIĆ: *(Kima.)*
Da
(Stanka.)
A tvoja mama
(Prekine.)
Ona koja
(Opet prekine.)

DJEVOJKA: *(Reznirano.)*
Nikada ne slušaš
Samo si tako tu kao
Nikada kada ja nešto pričam
Ti ne slušaš zapravo

MLADIĆ: Pa samo za
(Prekine. Stanka.)
Hoće tvoja mama uskoro

DJEVOJKA: Baš ja znam
Sigurno se vrti po dućanu
i priča s nekim
Ta uvijek priča s nekim

MLADIĆ: Malo sam gladan

DJEVOJKA: Jedemo kad tata dođe kući

MLADIĆ: A to će još dugo

DJEVOJKA: Ne
(Otvaraju se kućna vrata. Koraci.)

MLADIĆ: *(Pogleda Djevojku, malo bojažljivo.)*
Netko ide
(Djevojka kima. On upitno.)
Tvoj tata

(Djevojka slegne ramenima. Oboje gledaju u smjeru vrata koja vode u predsoblje, vrata se otvaraju, ulazi mlađa djevojka, Sestra. Kimne Mladiću.)

SESTRA: *(Pogleda Djevojku, iznenađeno.)*

Ti si tu
O krasno
Kako si se udebljala
(Prilazi i zagrlji Djevojku. Zatim se spušta pogledom po njoj.)

Tako si debela
Mama je pričala da ćeš dobiti bebu
Ali da si tako debela
(Smije se.)

A sigurno će uskoro a
(Djevojka kima. Ona pita.)
I sad si baš stigla
Uopće nisam znala da ćeš doći
Smijem popipati
(Djevojka kima. Sestra položi svoju ruku na Djevojčin trbuh. Kratka stanka.)
Ništa ne

DJEVOJKA: *(Pomalo veselo.)*

Kad se koprca
onda odmah primijetiš
Ali sad se ne koprca

SESTRA: A puno se koprca

DJEVOJKA: Da prilično

PREMIJERE
FESTIVALI
RAZGOVORI
MI U SVIJETU

VOX

HISTRIONIS

AKTUALNOSTI

ANECDOTE

TEORUA

NOVE KNJIGE

SJEĆANJA

DRAME

DJEVOJKA: Ma ne, ona je ono u redu
(Uhvati se za trbuh.)

MLADIĆ: Udara koprca se

DJEVOJKA: *(Kima.)*
Da

MLADIĆ: To malo

DJEVOJKA: Misliš da će biti dječak
(Mladić slegne ramenima.)
Ja mislim da će biti dječak

MLADIĆ: Nikada nisam vidio nikoga od tvoje obitelji

DJEVOJKA: Ni ja od tvoje

MLADIĆ: *(Smije se.)*
Ne uistinu

DJEVOJKA: *(Kratka stanka. Srdito.)*
Ali ja ovdje neću izdržati.

SESTRA: I kako si se udebljala
Stvarno izgledaš kao da bi moglo svakog
trena
Ah pozdravlja te Bjarne

DJEVOJKA: (*Pomalo suzdržljivo.*)
Bjarne

SESTRA: Da
(*Kratka stanka.*)
Srela sam ga dolje na kiosku
Rekao je da te pozdravim
I možeš zaviriti ono
kada si kod kuće
Možeš proći jednostavno
rekao je

DJEVOJKA: Da

SESTRA: Pričala sam mu da ćeš dobiti bebu
(*Zakikoće se malo.*)
Nisam znala je li to tebi pravo
Jer tata još ne zna
Ah ti to vjerojatno ne znaš
ali mama mu još nije rekla
da ćeš imati bebu
Nema volje za to kaže

DJEVOJKA: Ali on ništa nije rekao

SESTRA: (*Zbunjeno.*)
Kako ništa rekao

DJEVOJKA: Na to što sam trudna

SESTRA: (*Pita.*)
Bjarne
Ne naravno ne
(*Kratko se nasmije. Kratka stanka.*)
Samo je tako nešto rekao kao ono nije
valjda da si se opet okolo ševila
(*Oboje se smiju.*)

DJEVOJKA: (*Pokaže glavom u smjeru Mladića.*)
No ovo je dakle tata
(*Kratko se nasmije. Mladić i Sestra
ustanu, pruže jedno drugome ruke
i opet sjednu.*)
Baš je stigao
Ni on još nije vidio mamu

MLADIĆ: Ma jesam

DJEVOJKA: (*Pogleda Sestru, smije se.*)
Možda se provezao kraj nje
dolje na ulici

SESTRA: (*Iznebuha.*)
Hoćemo se kartati

DJEVOJKA: Ni slučajno

SESTRA: (*Pogleda Mladića.*)
Nas dvoje
(*On slegne ramenima. Stanka. Ona se
kratko nasmije, pogleda ga.*)
To mi je tako smiješno
što mama tati nije rekla
da ćeš dobiti bebu
Oči će mu ispasti
Ništa trenutačno ne priča
A s mamom se ionako ne da pričati
Živci su joj totalno
(*Počinje se smijati.*)
Stalno je sve gore
Priča totalne ludorije
A inače ipak nije takva

DJEVOJKA: Ma je
Već je i prije

SESTRA: A tata kao i obično
neće reći gotovo ništa
I ne spava dovoljno
Mora luđački rano van
No da on i rano ide u krevet
Samo leži u krevetu kaže
Ne može spavati
kaže

DJEVOJKA: Da
(*Kratka stanka.*)
A Bjarne je bio kao i uvijek

SESTRA: Tako kao i uvijek

DJEVOJKA: (*Pogleda Mladića.*)
Prijašnji prijatelj
Često sam bila dolje kod njega
Kod njega i kod njegovog brata
(*Prekine.*)
Pričala sam ti o njemu
(*Mladić kima. Ona se kratko nasmije.*)
Ali kad ti nikada ne slušaš
svejedno što ja govorim

MLADIĆ: *(Kratka stanka.)*
Ima već dugo što si ga vidjela
DJEVOJKA: Nekoliko godina možda
SESTRA: *(Smije se.)*
Ma totalno su ljudi
Bjarne i njegov brat
(Otvaraju se kućna vrata. Mladić pogleda Djevojku.)
DJEVOJKA: Nema frke
SESTRA: Sigurno mama
DJEVOJKA: *(Pogleda je.)*
Išla je kupovati
(Sestra kima. Otvaraju se vrata koja vode u predsoblje. Ulazi starija žena, Majka. Jedna joj je noga ukočena i naporno hoda uz pomoć štapa.)

PREMIJERE

FESTIVALI

RAZGOVORI

MI U SVIJETU

VOX

HISTRIONIS

AKTUALNOSTI

ANEKDOTE

TEORIJA

NOVE KNJIGE

SJEĆANJA

DRAME

MAJKA: Ah tu ste
Ma zamislite vi to
(Smije se. Kimne Mladiću, pogleda Djevojku.)
Znate što sam čula
dolje u dućanu
SESTRA: *(Glavom pokaže na Mladića, pogleda Majku.)*
To je Beatin prijatelj
MAJKA: Znate li što sam čula
(Slobodnom rukom udari se po bedru.)
DJEVOJKA: *(Rezignirano.)*
Da da
(Stanka.)
A nećeš mu ni dobar dan
(Prekine.)
Pa kad ga sad tek prvi put vidiš
MAJKA: *(Pogleda Mladića, on ustaje, jedno drugom pružaju ruke, Mladić ostaje stajati uz nju.)*
Čula sam
DJEVOJKA: *(Ustaje.)*
Znam što hoćeš reći
(Majka pogleda Djevojku, pomalo prijekorno, zatim Mladića, zavrti glavom, polagano se okrene i odlazi lijevo u kuhinju, zatvori za sobom vrata. Stanka.)
SESTRA: *(Pomalo nemirno.)*
A ne bi se kartali
DJEVOJKA: Ne ti sjediš na ušima

SESTRA: *(Ozlovoljeno.)*
Pa koji ti je
Samo pitam
(Stanka. Mladić ustaje, odlazi do svoje torbe, otvara je, vadi knjigu.)
Pa samo sam pitala
To se valjda još smije
Pitanje kao pitanje
Pa što ti je
Zašto si takva
DJEVOJKA: Da da
SESTRA: *(Ustaje. Mladić digne pogled s knjige.)*
To mislim kako se ti postavljaš
A samo sam pitala ništa drugo
(Izlazi u predsoblje, zalupi vratima za sobom. Mladić pogleda Djevojku, zatim čita dalje. Kratka stanka.)
DJEVOJKA: Sada dakle upoznajesh moju obitelj
(Mladić podigne pogled, kima, nastavlja čitati.)
Jesi li je tako zamislio
(Kratko se nasmije.)
MLADIĆ: *(Ne prekidajući čitanje, neodređeno.)*
Da
DJEVOJKA: Sve sranje
Tata uvijek samo radi
Više ne može spavati
Mama luduje okolo i govori bljezgarije
blebeće s ljudima u dućanu
osjeća se smiješnom
(Pogleda Mladića.)
A ne bi ti jednom barem slušao
(Mladić podigne pogled s knjige.)
Tebi je sve svejedno
Ti nikad ne slušaš kad ja pričam s tobom
Ti
(Prekine.)
MLADIĆ: Kada dolazi tvoj tata
DJEVOJKA: Valjda uskoro
(Kratka stanka.)
On je sigurno
(Prekine.)
MLADIĆ: Djeluju simpatično
DJEVOJKA: A mislim boli tebe ono a

MAJKA: *(Vraća se u dnevnu sobu, prilazi drugoj stolici, sjedne s naporom, gleda Djevojku.)*
I sada ćeš uskoro i ti biti majka

DJEVOJKA: *(Lakonski.)*
Ha da

MAJKA: Da a ja te dugo nisam vidjela

DJEVOJKA: *(Kima.)*
Ne bez razloga

MAJKA: I sada ćeš uskoro biti majka
(Digne štap i kucne njime Djevojku po plećima.)

DJEVOJKA: Veselo
Baš zgodno
(Majka štap ponovno stavi na pod, uzdahne.)
Htjela si ispričati nešto
Nešto što si čula u dućanu
(Majka ponovno uzdahne.)
Nešto čemu se ti možeš smijati
(Majka rezignirano pogleda Mladića, zatrese glavom. Stanka. Mladić ponovno gleda u knjigu. Djevojka je na rubu suza.)
Svima je sve svejedno
(Majka se s naporom uspravi, odlazi desno u predsoblje, zatvori za sobom vrata, čujemo kako se otvaraju pa opet zatvaraju neka druga vrata. Stanka. Djevojka pogleda Mladića.)
Pa hoćeš ti sada samo još čitati
Ma divno se ti brineš o svemu
(Djevojka pokuša ustati, no uhvate je bolovi pa ponovno sjedne.)

MLADIĆ: *(Uzdiše.)*
Da da

DJEVOJKA: Tebi je sve potpuno svejedno

MLADIĆ: Ne ne
(Kratka stanka. Najednom s bijesom.)
A i ti jedino što znaš je isto
(Prekine.)

DJEVOJKA: *(Kao pitanje.)*
Spustiti se k Bjarneu
(Mladić slegne ramenima.)
Isto je i njega kao i tebe baš briga za mene
Ti tu čučiš i čitaš

(Na rubu suza.)
Čučiš tu

MLADIĆ: Da da
(Djevojka ustane, malo prođe amo-tamo sobom, Mladić i dalje čita, ode zatim u predsoblje, čujemo korake kako se uspinju stubama. Mladić odlazi do sofe, sjeda i čita dalje. Nakon nekog vremena iz predsoblja dolazi Sestra. Mladić je pogleda.)

SESTRA: Otišla je
(Mladić kimne.)
Takva je
Ponekad je takva
Zna ponekad biti takva
(Sestra zatrese glavom. Prelazi prostoriju i sjedne pored Mladića na sofu. Stanka.)
Ja ne razumijem to što je ona takva
Takva je oduvijek bila
Nije samo zbog toga što će dobiti bebu
Jednostavno je takva
(Kratka stanka.)
Ali je onda opet simpatična
Zna biti jako simpatična
(Gleda mladića.)
Zna biti i jako simpatična

MLADIĆ: *(Kima.)*
Da

SESTRA: I ja ne shvaćam zašto je ona onda opet uvijek takva

MLADIĆ: Ne

SESTRA: Jer kojiput je ono takva
(Mladić kima.)
No ali to i ti znaš
(Kratka stanka.)
Ja mislim da ja s njome ne bih htjela imati djece
(Kratko se nasmije.)

MLADIĆ: Ni ja
(Sestra se počne smijati.)
Ali često je i sasvim u redu

SESTRA: Da

MLADIĆ: Ti je i poznaješ bolje nego ja

SESTRA: Sasvim je u redu

MLADIĆ: Da

(Stanka. Otvaraju se kućna vrata, čujemo korake. Mladić pogleda Sestru.)

SESTRA: Sad dolazi tata
To je on ja to čujem

(Mladić zuri u knjigu. Otvaraju se vrata predsooblja, ulazi Otac. On je star pedeset-šezdeset godina, djeluje zdravo i snažno, ali ipak umorno i mučaljivo. Mladić ustaje, ali Otac se ponaša kao da ga ne opaža, Sestri pak kimne u znak pozdrava prije nego što sjedne u stolicu. Ni kasnije, kao ni sada, on Mladića ne uzima "u obzir". Sa stola uzima novine, zaviruje u njih, tiho uzdahne, Mladić ponovno sjedne na sofu i otvara knjigu.)

OTAC: (Sestri.)
No to bi onda bilo to za danas
(Uzdiše. Pita.)
Mama je legla

PREMIJERE

FESTIVALI

RAZGOVORI

MI U SVJETU

VOX

HISTRIONIS

AKTUALNOSTI

ANECDOTE

TEORUA

NOVE KNJIGE

SJEĆANJA

DRAME

SESTRA: Mislim
MLADIĆ: (Pokuša i on sudjelovati.)

Možda je ona

SESTRA: (Prekida ga.)

Ne legla je

(Ocu.)

Maloprije je bila na nogama

(Pomalo s veseljem.)

Ali Beate je došla doma

OTAC: (Pogleda je.)

Beate

SESTRA: (Kima.)

Danas

Najedanput

OTAC: Da da

A vani je

SESTRA: Ne znam

(Otac kima. Sestra pogleda Mladića.)

Ovo je Beatin prijatelj

OTAC: (Opet kimne, pogleda Mladića, a onda opet u novine. Stanka. Otac ustaje, protegne se, ide okolo. Mladić čita dalje.)

Da da

(Pogleda Sestru.)

Beate je dakle došla kući

Već je dugo nije bilo

(Kratka stanka.)

No a trebalo bi i nešto jesti možda

(Odlazi do prozora, gleda napolje. Stanka.)

Šeće malo uokolo, rezignirano otresa glavom.)

SESTRA: Mami se čini se danas nešto dogodilo kad je kupovala

OTAC: A dogodilo

SESTRA: Pa je ravno gore u krevet

OTAC: A ravno

(Kratka stanka.)

A ne idem pogledati pojesti nešto

(Otac odlazi u kuhinju, zatvara za sobom vrata.)

SESTRA: (Pogleda Mladića.)

Vi se već znate

(Mladić digno pogled s knjige, zaniječe glavom.)

A ne

MLADIĆ: (Opet zaniječe glavom. Stanka.)

Prvi put

SESTRA: Tu je sve totalno ludo

Totalno sjebano

(Vadi iz džepa vrećicu bombona.)

Hoćeš

(Mladić kimne, ona mu pruža vrećicu, on uzme.)

Što to čitaš

MLADIĆ: Ma to je samo tako

(Prekine.)

SESTRA: Da

(Tiho se smije.)

Zvuči dosadno

MLADIĆ: (Nasmiješi se.)

Da

SESTRA: Ja nikad ne čitam

MLADIĆ: Ni ja nisam prije

SESTRA: U školi sam bila loša

MLADIĆ: I ja

SESTRA: Ali ti ipak čitaš knjige

MLADIĆ: Da

(Kratka stanka.)

SESTRA: A što ćeš poslije u životu
 MLADIĆ: Ništa
(Kratko se nasmije.)

SESTRA: Ni ja ne znam što ću jedanput u životu
(Kratka stanka.)
 Sada ćeš prvo biti tata
(Kratko se nasmije.)

MLADIĆ: Da

SESTRA: Veseliš se
(Mladić zaniječe glavom.)
 Ne veseliš se
(Mladić zaniječe glavom.)
 No da pa još si dosta mlad
(Mladić kima.)
 Oboje ste

MLADIĆ: Da

SESTRA: Lijepo je to
 Dobiti djecu

MLADIĆ: Ma da
 ali
(Prekine.)

SESTRA: A ja ne znam što ću
 U kakvu školu ići i tako to
 mislim

MLADIĆ: Ma radi ono za što imaš volje
(Smije se.)

SESTRA: Ali ja ne znam za što imam volje

MLADIĆ: Ma nećeš mora biti

(Otvaraju se kuhinjska vrata, ulazi Otac. Mladić gleda u knjigu.)

OTAC: *(Sestri.)*
 Dobro je bilo
 nešto malo pojesti
 Rad stvara glad
(Kratka stanka.)
 Beate je dakle danas došla doma
(Pogleda Sestru. Pita.)
 I sad je vani i šeće
 Sigurno će skoro natrag
 Dugo je već nisam vidio
 Da da
 Bit će zgodno vidjeti je

(Otac opet sjedne na stolicu, opet uzme novine, uzme etui s naočalama sa stola, stavi naočale, lista novine.)

SESTRA: *(Vadi vrećicu bombona, pruža je Ocu.)*
 Hoćeš

OTAC: Ne hvala
(Kratka stanka, pogleda Sestru.)
 Znaš gdje je Beate

SESTRA: Ne
(Kratka stanka. Sestra pogleda Mladića, zatim ustaje i odlazi do prozora, gleda napolje. Mladić digno pogled sa svoje knjige, pogleda Oca koji i dalje lista novine.)

OTAC: Da da
(Mladić ponovno gleda u knjigu.)
 Da da da
(Otac ostavlja novine, ustaje, Mladić i dalje zuri u svoju knjigu, Otac stane hodati po sobi. Sestri.)
 Legla je
 Danas ju je opet boljelo

SESTRA: Čini mi se

OTAC: Da da
(Zastane i gleda Mladića koji čita.)
 Tko je to
(Mladić podigne pogled.)

SESTRA: To je Beatin prijatelj
 Pa rekla sam

OTAC: Čita

SESTRA: Da

OTAC: Da da
 Je li jeo

SESTRA: *(Mladiću.)*
 Jesi jeo
(Mladić kima.)

OTAC: *(Sestri.)*
 Je li dakle Beate danas došla
 zajedno s njim

SESTRA: Mislim

OTAC: *(Ponovno sjedne na stolicu, lista novine, Sestra sjedne pored Mladića koji i dalje*

PREMIJERE
FESTIVALI
RAZGOVORI
MI U SVIJETU
VOK
HISTRIONIS
AKTUALNOSTI
ANECDOTE
TEORUA
NOVE KNJIGE
SJEĆANJA
DRAME

čita. Otac pogleda Sestru.)

To je njegov kovčeg

MLADIĆ: (Pogleda Oca, kima.)

Da

SESTRA: Mogu kovčeg staviti u predsoblje

OTAC: Zbog mene ne

MLADIĆ: Mogu sam

OTAC: (Pogleda Sestru.)

Ti ne znaš gdje je Beate

SESTRA: (Zatrese glavom.)

Ne pa rekla sam

(Otac skupi novine, ustane, odlazi do prozora i gleda napolje. Stanka. Otvaraju se vrata predvorja, Majka nagnuta naprijed hramajući hoda sa svojim štapom. Otac je pogleda.)

MAJKA: (Mladiću.)

Morala sam malo leći

Noga tako boli

Brzo se umorim tako brzo

(Mladić kima.)

Beate nema

SESTRA: Izašla je

OTAC: (Majci.)

Napravio sam sebi nešto za jelo

MAJKA: (Mladiću.)

Odvratno je kad ostariš
mogu ti reći

A ja još

nisam ni tako stara

(Smije se.)

Samo sa zdravljem više ne ide

(Kratka stanka.)

Ti si tako mršav

Dobro bi ti došlo nešto za jelo

MLADIĆ: Da

MAJKA: Stvarno jako mršav

(Stanka.)

Mogu nešto dobro napraviti za večeru

OTAC: (Majci.)

Susreo sam Sverrea

MAJKA: U gradu

OTAC: Da

Mislim da baš nije bio trijezan

Loše je izgledao

MAJKA: No pa i ti

(Smije se.)

OTAC: Mislim da je nezaposlen

MAJKA: A nije on otišao u mornare
zapravo

OTAC: Otišao otišao pa da otišao je

MAJKA: (Mladiću, pita.)

Imaš braću sestre

(Mladić zaniječe glavom.)

Roditelje

MLADIĆ: Da

MAJKA: Ne ne Bože kako si ti mršav

(Smije se, okrene se k Sestri.)

Gdje je Beate

SESTRA: Ne znam

Sad si već nekoliko putu pitala

MAJKA: (Pogleda oca – "zna ona zašto".)

Baš joj i nije danas dobro

Beati

SESTRA: Stvarno je bilo o-ho-ho

(Kratka stanka. Mladić sklopi knjigu, stavi je na stolić uz sofu, prebaci jaknu preko ruke, uzme putnu torbu i kovčeg i odlazi u predsoblje. Oprezno zatvori vrata za sobom. Kratka stanka.)

OTAC: Tko je to

SESTRA: Beatin prijatelj

MAJKA: Ma moram ti ispričati

(Prekine. Otac se okrene i gleda kroz prozor. Kratka stanka. Majka se počne smijati.)

Da

OTAC: (Pogleda Majku.)

No pa hajde

MAJKA: Ne to može čekati

OTAC: Kad je došao

MAJKA: Beate i on došli su danas

OTAC: Da to sam već i sâm shvatio

Ostaju dugo

MAJKA: Ne znam
 OTAC: Što radi
 SESTRA: Ne znam
 OTAC: Vjerojatno ništa
 (*Kratka stanka. Gleda u smjeru Majke.*)
 Otkuda je
 MAJKA: Ne znam
 (*Počne se smijati.*)
 OTAC: Poznajem ja takve
 MAJKA: Ali djeluje simpatično
 OTAC: Simpatično da
 MAJKA: Da da
 OTAC: A i on bi tu stanovao
 MAJKA: Pa vjerojatno
 OTAC: A nema posla
 MAJKA: Ne znam
 SESTRA: Ma bit će on O. K.
 OTAC: (*Ironično.*)
 O. K. sigurno
 SESTRA: (*Pogleda oca.*)
 Ti ovaj
 OTAC: Da
 (*Kratka stanka. Odlazi u kuhinju.*)
 MAJKA: (*Sestri.*)
 Znaš ti što o njemu
 SESTRA: (*Zatrese glavom.*)
 Ja sam samo malo pričala s njim
 MAJKA: Ne kaže puno
 SESTRA: Ne
 MAJKA: (*Tiho.*)
 Ali on je otac djeteta
 SESTRA: A to valjda
 MAJKA: Onda je u redu
 SESTRA: A mislim da je
 (*Stanka.*)
 MAJKA: Bila sam preumorna napraviti večeru
 (*Kratka stanka. Grimasa.*)
 Evo sad opet boli
 Ma valjda opet moram
 leći

(*Iz predsoblja čujemo teške korake, a onda i kako se koraci uspinju stubama.*)
 Otac valjda mora malo leći
 (*Smije se. Kratka stanka.*)
 Mislim da i ja još malo moram leći
 Uzmi sama nešto
 SESTRA: Mogu si nešto napraviti
 A ti nećeš
 MAJKA: Ja baš i nisam gladna
 Uzmi nešto
 Možeš si ispeći nešto
 SESTRA: Da mogu
 (*Kratka stanka.*)
 Ali ni ja
 nisam baš tako gladna
 MAJKA: (*Smije se.*)
 Tu i tamo si previše nešto
 SESTRA: Ah ma napravit ću nešto dobro za večeru
 MAJKA: Da to bismo mogli
 (*Kratka stanka. Pita.*)
 Beate je legla
 SESTRA: Mislim valjda
 (*Odlazi u kuhinju. Majka još malo sjedi, zatim ustane i hramajući ode u predsoblje. Čujemo kako se vrata otvaraju pa opet zatvaraju. Stanka. Mrak.*)

||

(*Svjetlo. Stanka. Mladić dolazi u dnevnu sobu, ogledava se kao da se želi ispričati što je došao. Odlazi do sofe i sjeda, uzima novine, površno zaviruje, ogledava se po sobi. Ustaje, odlazi do prozora, gleda napolje, napolju je sada tama, još jedanput gleda fotografije na ormariću i zidu. Osluškuje dolazi li tko. Odlazi do sofe i sjeda, uzima knjigu, lista. Zatim ponovno podigne pogled, gleda po sobi. Čujemo korake, vrata koja vode u predsoblje otvaraju se, ulazi Djevojka.*)
 DJEVOJKA: (*Smije se malo zburnjeno.*)
 Danas baš i nisam
 Onako sasvim O. K.
 (*Mladić je pogleda.*)
 Ma bit će
 (*Prekine.*)

MLADIĆ: Da
 DJEVOJKA: Gdje su ostali
 MLADIĆ: Ne znam
 (*Stanka.*)
 Bio sam samo malo vani
 Kad sam se vratio više nikog nije bilo tu
 DJEVOJKA: Vjerojatno su legli
 (*Kratka stanka.*)
 A moja je sestra vjerojatno dolje kod
 kioska
 (*Tiho se smije. Mladić kima. Djevojka ga
 pogleda, smiješi se.*)
 Sad mi je bolje
 (*Mladić se opet nasmiješi. Djevojka sjedne
 kraj njega na sofu. On gleda
 u knjigu. Stanka.*)

MLADIĆ: Tvoj me otac ne trpi
 DJEVOJKA: Ali i nema ništa protiv tebe
 On je takav kakav je
 MLADIĆ: Ma nije mi teško opet otputovati
 DJEVOJKA: (*Duboko uzdahne.*)
 No ako hoćeš onda
 (*Naprasito.*)
 Što još čekaš
 Svejedno ti je za mene
 i za bebu će ti isto biti
 svejedno
 Ma idi
 MLADIĆ: (*Reznirano, mirno.*)
 A mi moramo ovako razgovarati

DJEVOJKA: Ti si tako
 Dosada sam bila sasvim zadovoljna
 MLADIĆ: Da a ti si uvijek samo draga i simpatična
 DJEVOJKA: A svakako me nije ono baš briga za tebe
 MLADIĆ: A ne možemo mi prestati s time
 DJEVOJKA: Uvijek sam ti bila zadnje ono
 MLADIĆ: Ne to nije točno
 (*Stanka.*)
 I sad moramo biti tu
 I ja mislim da to uopće nije
 (*Prekine.*)

DJEVOJKA: No reci
 MLADIĆ: Da da
 DJEVOJKA: Mislio si
 (*Prekine.*)
 MLADIĆ: Pa nekamo smo morali
 DJEVOJKA: Točno
 (*Ironično.*)
 I sad imaš moje roditelje i moju sestru
 (*Kratko se nasmije. Stanka.*)
 Jesu li takvi kakve si ih zamišljao
 MLADIĆ: Ne znam
 DJEVOJKA: Uvijek kažeš da ne znaš
 (*Stanka. Gleda ga. Pomalo veselo.*)
 Sad se opet koprcu
 (*Položi ruku na trbuh, još uvijek gleda
 Mladića, on joj kima.*)

PREMIJERE
 FESTIVALI
 RAZGOVORI
 MI U SVJETU
 VOX
 HISTRIONIS
 AKTUALNOSTI
 ANEGDOTE
 TEORUA
 NOVE KNJIGE
 SJEĆANJA

DRAME

DJEVOJKA: Ne
 (*Mirno.*)
 Pa ne želim
 (*Pomalo obeshrabreno.*)
 Ali kad je tebi svejedno za mene
 Tebi je sve ravno
 Jesi li tu ili nisi
 To je tebi jedno te isto
 (*Kratka stanka.*)
 Tebi je uvijek bilo svejedno za mene
 Pa ja sam se sama morala ovamo dovesti
 A točno znaš kako mi se to gadilo
 Odvesti se do svojih roditelja
 Neću ja tu izdržati
 (*Kratka stanka.*)
 I baš mi je super išlo
 a sad opet to ispočetka
 (*Uzdise.*)

- Stvarno se luđački koprcu
Hoćeš popipati
(*On se ne miče. Razočarano.*)
Ma boli tebe
- MLADIĆ: (*Pomakne se k njoj, položi joj ruku oko ramena.*)
A ne bismo mogli
- DJEVOJKA: (*Pogleda ga i on je privuče k sebi. Ona se prisloni uz njega.*)
Da
(*Kratka stanka.*)
Samo tako je teško
Ja tu u kući neću izdržati
Sve se opet vraća
Ja tu neću izdržati
(*Koraci. Djevojka digne pogled i čeka.*)
Ne ma nitko neće doći
- MLADIĆ: (*Privuče je k sebi.*)
Samo je netko prošao
(*Stanka. Tješeci.*)
Nećemo tako dugo ostati tu
Trebamo samo
dok ne nađemo nešto svoje
- DJEVOJKA: Ali ništa nećemo naći
Pa nemamo novaca
- MLADIĆ: Ma do novca ćemo već nekako
(*Malo se nasmije.*)
Pa ne možemo
(*Prekine.*)
- DJEVOJKA: Da
(*Kratka stanka. Ona podigne pogled, pogleda ga.*)
Ali jesi li si već mislio kako će se dijete zvati
(*On odmahne glavom. Ona se nasloni na njega, zatim s mukom ustane, odlazi do prozora i gleda napolje, čujemo korake, oni se pogledaju. Stanka. Djevojka odlazi u kut, tamo stoji torba iz koje viri nekoliko komada dječje odjeće.*)
Pa imamo
(*Prekine. Gleda komad odjeće.*)
Pa imamo nešto za bebu
(*Drži komad visoko, tako da ga Mladić može vidjeti.*)
- MLADIĆ: (*Kima.*)
Da
- DJEVOJKA: (*Gleda komad odjeće.*)
Pa baš zgodno
(*Stanka.*)
Sada valjda neće više dugo
(*Misli.*)
Možda još jedan dan
(*Otvoreno veselo.*)
Možda čak i manje
(*Oduševljeno.*)
Možda dođe već danas
(*Sve oduševljenije, gleda u smjeru Mladića.*)
Možda beba dođe još danas
(*Opipa.*)
Voda
Voda možda procuri
(*Okljevajući.*)
odmah sada
baš sada
Sada
(*Stanka.*)
Ne ne odmah sada
(*Stanka. Visoko iznad sebe drži komad dječje odjeće, hoda po sobi. Kratko se nasmije.*)
- MLADIĆ: (*Pomalo začuden njezinim hitrim zanosom, veseli se.*)
To će biti lijepo
- DJEVOJKA: Da
- MLADIĆ: Ali to sad još neće biti
- DJEVOJKA: Neće ali bit će uskoro
(*Pomalo plašljivo.*)
A ti moraš biti prisutan kada to krene
Pa to ti je jasno
(*Prilazi mu, sjedne kraj njega.*)
Mislim ja u tome ne želim biti sama
ne
Ti ideš isto
(*Opet ustane, opet hoda uokolo.*)
- MLADIĆ: (*Malo se nasmije.*)
Ali kad ja ne mogu vidjeti krv
- DJEVOJKA: Ma ipak
trebaš ići

MLADIĆ: Da
ići ću

DJEVOJKA: *(Malo i optužujući.)*
A da je danas došlo
kad još nisi bio tu
*(Mladić kima. Ona ga pogleda tužno
i s predbacivanjem, ali ipak pomirljivo.)*
Jer je moglo biti
(Mladić opet kima. Kratka stanka.)
A zašto nisi ovamo htio
zajedno sa mnom
Sama sam morala ići na autobus
A ja tu ne mogu i ne mogu izdržati
A ipak sam došla sama
i morala pričati s mamom
Sama sam morala biti s mamom

PREMIJERE

FESTIVALI

RAZGOVORI

MI U SVJETU

VOX

HISTRIONIS

AKTUALNOSTI

ANEKDOTE

TEORUA

NOVE KNJIGE

SJEĆANJA

DRAME

DJEVOJKA: Da da
*(Uredno složi komad dječje odjeće, odlazi
do torbe i spremi ga u torbu. Odlazi do
prozora, gleda napolje. Stanka.)*
E
(Mladić se okrene prema njoj.)

MLADIĆ: A

DJEVOJKA: A ne ništa

MLADIĆ: Reci samo

DJEVOJKA: Ne
(Malo oklijeva.)

MLADIĆ: Da ja kažem
(Djevojka kima.)
Ti
si sigurno već mislila
kako će se beba zvati
Jesi li to htjela pitati
*(Djevojka kima, pogleda ga, on zakima
glavom.)*
Tvoj otac

DJEVOJKA: *(Prekida ga.)*
Dijete se mora nekako zvati
Beba mora dobiti ime
Nekako se mora zvati

Pa to ti je jasno
Mora se nekako zvati
Pa nema toga da
(Kratko se nasmije.)
nema ime
(I mladić se smije. Ona, pomalo zlovoljno.)
Pa da

MLADIĆ: Ma jasno

DJEVOJKA: Mislila sam o svakakvim imenima
Neka sam zapisala
(Vadi cedulju iz torbe.)
tu na papiru
(Prilazi mu.)
Lijevo za dječake
(Drži cedulju pred njim.)
Ma ja mislim da će biti dečko
A desno za djevojčice
(Pogleda ga.)
Vidiš
(Mladić kima. Kratka stanka.)
Što misliš

MLADIĆ: Ne znam

DJEVOJKA: A reci sad već nešto
pa dijete mora imati ime
Svatko ima ime
Jedno moramo naći

MLADIĆ: Da

DJEVOJKA: Jedno lijepo

MLADIĆ: *(Kima.)*
A tvoja mama nije tvom tati rekla
da ćeš dobiti bebu

DJEVOJKA: Ma rekla je jasno
Samo moja sestra misli
da nije

MLADIĆ: Da

DJEVOJKA: Rekla je

MLADIĆ: Da

DJEVOJKA: Najviše bih voljela da se dijete
ne zove kao svi ostali ljudi
Ali ne bi trebalo dobiti
ni nekakvo sasvim neobično ime

MLADIĆ: Da ne znam

DJEVOJKA: (*Malo ozlovoljeno.*)
Ne aha
Pa reci
i ti koji put nešto
Bilo što
Samo jedno ime

MLADIĆ: Alfred

DJEVOJKA: (*Nasmiješi se.*)
Pa valjda ne misliš ozbiljno
da svoga sina nazovemo Alfred
(*MLADIĆ slegne ramenima. Ona, opet ozlovoljeno.*)
Ma to ti samo tako pričaš
ej
Jednostavno ono što ti padne na pamet

MLADIĆ: (*Kratka stanka. Htio bi djelovati zainteresirano.*)
A mogli bismo ga nazvati i prema nekome

DJEVOJKA: (*Ironično.*)
O joj nazvat ćemo ga
prema mojoj mami ili prema mojem tati
To misliš

MLADIĆ: Ne ne znam
(*Kratka stanka.*)
Možda prema mojoj baki
S njom sam se tako dobro razumio

DJEVOJKA: Ali onda to mora biti djevojčica

MLADIĆ: Da da

DJEVOJKA: (*Oklijeva.*)
Anna
Tako ti se baka zvala zar ne
Ne ne znam
To je nekako tako

MLADIĆ: Zgodno ime

DJEVOJKA: No pa je samo

MLADIĆ: Ono mislim si

DJEVOJKA: Ma da zgodno je
A kako bi bilo Kristina

MLADIĆ: Ne

DJEVOJKA: Ali tako se zvala moja baka
O njoj sam samo čula

Nikada je nisam vidjela
Umrla je kad sam još bila sasvim mala
Ali mama priča da je bila draga

MLADIĆ: To je nekako tako

DJEVOJKA: A Liv

MLADIĆ: Liv
(*Djevojka kima.*)
Ne ma ja mislim ne znam
(*Kratka stanka.*)

DJEVOJKA: A osim toga bit će dječak

MLADIĆ: Da

DJEVOJKA: Imaš još kakvih ideja

MLADIĆ: Pa sad još i ne
Ali možda mi nešto sine
Mislim pa nemoj tako siliti

DJEVOJKA: Ali mi moramo pronaći ime

MLADIĆ: Dijete još nije tu

DJEVOJKA: Nije ali mi se moramo odlučiti
za neko ime
prije nego što bude tu

MLADIĆ: Možda bismo bebu najprije trebali vidjeti
Tako da joj ime i odgovara
(*Stanka.*)
Znam
Bjarne

DJEVOJKA: Ma ne seri
(*Stanka.*)
Možemo skupiti nekoliko imena
a onda izabrati jedno
Puno sam ih popisala
(*Pokaže na cedulju koju još uvijek drži u ruci.*)
Evo ovo žensko
Hanne
Zvuči slično skoro vrlo slično onom
tvoje bake
Anna
Anne zvuči još sličnije
Ali to mi ime baš nekako i nije drago
Ali Hanne
Marie mi je isto zgodno
I Johanne
Ali je malo staromodno

Sina
Možda malo čudno
Ali sam ga napisala
(*Pogleda mladića.*)
No pa pogledaj
Čitati znaš i sam

MLADIĆ: (*Baci kratak pogled na cedulju.*)
Ali nema Anna

DJEVOJKA: (*Sjedne kraj njega.*)
Ne to mi baš i nije

MLADIĆ: A pa što mu falj

DJEVOJKA: Ma ne
(*Oklijeva.*)

MLADIĆ: Tako se zvala moja baka
(*Kratka stanka. Gleda popis.*)
Nema ih mnogo koja mi se sviđaju

PREMIJERE
FESTIVALI
RAZGOVORI
MI U SVJETU
VOX
HISTRIONIS

DJEVOJKA: Ni kod onih za dječake

MLADIĆ: Ne
Kristian
Kristian možda nije loše

DJEVOJKA: Tebi se ništa ne sviđa

AKTUALNOSTI
ANECDOTE
TEORIJA
NOVE KNJIGE
SJEĆANJA

DJEVOJKA: Olav
Zafrkavaš se

DRAME

MLADIĆ: Tako se zvao moj djed

DJEVOJKA: Pa ti ozbiljno misliš da bi se naš sin zvao
Olav
Zafrkavaš se
(*Rezignirano.*)
Ma tebi je ionako sve svejedno

MLADIĆ: Pa Olav je stvarno zgodno ime

DJEVOJKA: Ma ne ti to ozbiljno
(*Opet ozlovoljeno.*)
Tebi je uvijek sve svejedno

MLADIĆ: Zašto ne
A što je tako loše s Olavom

DJEVOJKA: Ma ne seri kvake
(*Oduševljeno.*)
Sad opet lupa
(*Drži se za trbuh.*)

Osjeti opipaj
Dođi ovamo i osjeti
I ti trebaš osjetiti
(*Mladić oklijeva.*)
Opipaj
Dođi ovamo
Osjeti kako treba
(*Mladić joj jednu ruku položi na trbuh.*)
Ona je uzme i stavi na drugo mjesto.)
Osjećaš li štogod
(*Pogleda ga.*)
Ne
Pritisni malo
(*Mladić kima. Ona ga pogleda.*)
Sad ga osjećaš
(*Mladić kima.*)
Osjećaš kako se rita
(*Mladić kima, smiješi se. Neko vrijeme sjede tako, ne govoreći ništa.*)

MLADIĆ: E a ti
(*Povuče ruku.*)

DJEVOJKA: Ha

MLADIĆ: Ja mislim da me tvoj tata ne može smisliti

DJEVOJKA: Ma ne ja stvarno mislim da ni ni

MLADIĆ: Ali kad
(*Prekine.*)
On ne priča sa mnom

DJEVOJKA: Takav je
Samo je umoran

MLADIĆ: On ne priča sa mnom
On kaže "on"
Je li "on" gladan
kaže
Nije me pitao kako se zovem

DJEVOJKA: Nećemo tu dugo ostati

MLADIĆ: Ne
(*Pogleda je.*)
Ti

DJEVOJKA: Ha

MLADIĆ: Mislio sam
o djeci koja još nisu rođena

DJEVOJKA: (*Kratko se nasmije.*)
A jesi

MLADIĆ: Da

DJEVOJKA: Da

MLADIĆ: Mislio sam
 Ima jedno mjesto gdje su sva djeca
 zajedno prije nego što se rode
 gdje su djeca ono kao svoje duše
 Ali ipak pričaju jedna s drugima
 na svoj način
 nekakvim govorom anđela
 (*Gleda je, smiješi se.*)
 I pitaju se ma kakvo i koliko će biti sranje
 Jer ne odlučuju sama
 Negdje drugdje odlučuje se kamo će
 Odluči se za jedno pa onda za drugo pa
 za treće
 Ja idem u Norvešku
 kaže onda jedno dijete

DJEVOJKA: Čega se ti svega ne sjetiš

MLADIĆ: Da
 A onda je na redu drugo dijete
 Ja idem u Indiju
 kaže
 A jedno koje bi najradije u Francusku
 mora u Belgiju

DJEVOJKA: Da da

MLADIĆ: Jedno koje bi rado u grad
 pljuf na selo
 I tek kada dijete odraste
 e onda konačno smije stanovati u gradu
 I sva djeca su tako strašno radoznala
 Kakve će roditelje dobiti
 Ludo ih zanima

DJEVOJKA: Onda će se naše razočarati

MLADIĆ: I svi se za popizdit boje rođenja
 Sad si se rodio i ej nije to lako
 To je teško
 I tko zna
 kakvi su roditelji

DJEVOJKA: A daj sad prestani

MLADIĆ: I kako dijete izgleda

DJEVOJKA: Sa mnom kao s majkom no da

MLADIĆ: I jedno dijete može biti siromašno
 ili bogato

Zgodno ili rugoba
 Ej ma za popizdit kako su radoznali
 Dijete već u trbuhu shvati
 Kakvi su to roditelji

DJEVOJKA: (*Smije se.*)
 Jadno dijete

MLADIĆ: Da dijete shvati
 voli li roditelje ili ne voli
 glasove roditelja i njihove duše
 mislim može li ih trpiti
 ili ne
 (*Kratka stanka.*)
 Tako je to
 I ja mislim
 (*Prekine.*)

DJEVOJKA: Prestani s glupostima
 Samo zato jer sam ti preko neke stvari
 izmišljaš takvo što

MLADIĆ: Dijete je tako radoznalo
 Ja osjećam kako je dijete napeto
 kako mi to izgledamo
 A kako
 izgleda

DJEVOJKA: Da

MLADIĆ: svijet
 u koji dolazi

DJEVOJKA: Da

MLADIĆ: Zanima ga
 što mi baš sad radimo
 Kako izgledamo i kakvi smo

DJEVOJKA: Prestani s tim
 Od toga mi je tako žao

MLADIĆ: Ali ja mogu osjetiti kako je dijete radoznalo

DJEVOJKA: (*Bijesno.*)
 To ti kažeš samo zato jer si oduran
 (*Pogleda ga i on kima.*)
 Prestani sad

MLADIĆ: Svi koji se još nisu rodili u jednome su
 nebu
 u kojemu su svi koji se još nisu rodili
 Oni su ono nerođeno tihi i napeti
 Jebote kako su radoznali

DJEVOJKA: Prestani sad
Brlbljaš brbljaš i brbljaš kao da čitaš jebote
A zar
(Prekine.)

MLADIĆ: Jer i oni koji se još nisu rodili su ljudi
Onako kao što su i mrtvi isto ljudi
Ako hoćeš biti čovjek
moraš mislit na sve ljude
na sve mrtve
na sve koji se još nisu rodili
na sve žive

DJEVOJKA: Gdje si to pročitao

MLADIĆ: (Pogleda je malo uvrijeđen.)
Nije ti se svadjelo

PREMIJERE DJEVOJKA: Ma je

FESTIVALI MLADIĆ: Ma postalo mi je tako nekako
RAZGOVORI (Prekine.)

MI U SVJETU DJEVOJKA: (Ironično.)

VOX Ti si guba

HISTRIONIS Ti si ej ono mislim takva guba

MLADIĆ: Ja mislim oni se ne vesele što smo tu
Barem ne što sam ja tu

AKTUALNOSTI

ANECDOTE DJEVOJKA: Da da

TEORUA MLADIĆ: Ali

NOVE KNJIGE DJEVOJKA: A kamo bi inače

SJEĆANJA MLADIĆ: O. K.

DRAME

DJEVOJKA: (Želi ga obodriti.)
A da idemo van
Na brežuljak možda
Tamo možeš
osjetiti vjetar
(Kratka stanka.)
Pa pričala sam ti
Idemo ha

MLADIĆ: Ali mrak je i pada kiša

DJEVOJKA: Pa nema veze možemo ipak

MLADIĆ: Da

DJEVOJKA: A ako se krećem
možda započnu trudovi
(Malo se smije. Čujemo korake.)

MLADIĆ: (Pogleda je.)

Netko ide
(Djevojka kima. Otvaraju se vrata koja vode
u predsoblje, ulazi Majka. Gleda Mladića.)

MAJKA: Nije dobro s tim bolovima
Ali ni kad ležim
nije ništa bolje

DJEVOJKA: Mislili smo idemo malo van do brežuljka

MAJKA: (Smiješi se.)
Po ovakvom vremenu
Stvarno ćete se nadisati svježeg zraka
(Malo se nasmije.)

DJEVOJKA: Da

MAJKA: A s brežuljka možda vidite
brod na moru ili dva broda
(Pita djevojku.)
Razgovarala si s tatom
(Djevojka zaniječe glavom.)
Ne vjerojatno se odmara
Tvoja sestra
Znaš li gdje je

DJEVOJKA: (Odmahuje glavom.)
Valjda je dolje kod kioska
(Majka kima. Odlazi do jedne od stolica,
sjeda, uzima novine.)
Mi onda idemo malo van
Na brežuljak

MAJKA: Idite pa da
(Djevojka i mladić odlaze, zatvaraju za
sobom vrata koja vode u predsoblje.
Stanka. Svjetlo se gasi.)

III

(Svjetlo. Stanka. Majka pokušava ustati.)

MAJKA: Strašno
Ti bolovi
Što je nastalo od mene
I ništa ne pomaže
ne
(Pusti se i ponovno potone u stolicu.)
Ne ne ide
(Stanka. Nagne se preko stola, posegne za

knjigom koju je Mladić čitao, gleda korice, lista pa je ponovno stavlja na stol. Čujemo korake, otvaraju se vrata koja vode u kuhinju, ulazi Otac.)

OTAC: (Pogleda Majku.)
Malo sam legao
I valjda nakratko zaspao

MAJKA: E a meni to nije uspjelo
Danas me strašno boli

OTAC: (Ponovno odlazi u kuhinju, vraća se sa šalicom kave, sjedne na sofú, uzima Mladićevu knjigu, malo lista, zatim je ponovno stavlja na stol.)
Da da

MAJKA: Jesi li noćas mogao spavati

OTAC: Malo da malo
(Odmahuje glavom.)
Ne spavati ne mogu
Skoro se bojim toga
ići u krevet

MAJKA: Ni ja ne mogu spavati
Samo ležim i pazim na bol
Možu biti sretna
kad malo zatvorim i jedno oko

OTAC: Da
(Stanka.)
Beate je dakle danas došla kući
Još nisam pričao s njom

MAJKA: Da samo je najedanput stajala na vratima
(Smije se malo.)
Ni nazvala nije prije
jednostavno je bila tu
(Kratka stanka.)

OTAC: Znaš kako se on zove
(Majka odmahne glavom.)
Nisi pitala

MAJKA: (Ponovno odmahne glavom.)
A djeluje simpatično da

OTAC: No da
(Stanka.)
Beate je još u krevetu

MAJKA: Otišla je malo do brežuljka
Ona i on

OTAC: Sada vjetar tamo svojski puše

MAJKA: (Stanka. Uzdiše.)
Ne idem i ponovno ću leći
(Ponovno stanka.)

OTAC: Dugo je već vani
I ja sam umoran
I trebao bih
(Prekine.)

MAJKA: Da da
(Stanka. Gleda Oca.)
Znaš da će dobiti dijete
(Kratka stanka.)

OTAC: Ne

MAJKA: Hoće
Eto uskoro će

OTAC: Ona će dakle dobiti dijete

MAJKA: (Smije se.)
I bit ćeš eto djed

OTAC: A ti to već dugo znaš

MAJKA: (Opet se smije.)
Sad svakog dana može

OTAC: A on je otac

MAJKA: (Smije se.)
Mislim da jest

OTAC: Da da

MAJKA: Dobro da uz dijete ima oca

OTAC: Da

MAJKA: Beati nije bilo tako dobro

OTAC: Ali

MAJKA: Ne ne nije

OTAC: Ali on
(Prekine.)

MAJKA: Da da

OTAC: Hoće li dugo ostati
Vidio sam on sa sobom ima kovčeg

MAJKA: Ne znam
Danas su došli
Najprije Beate
Nekoliko sati poslije on
(Pogleda Oca.)

Sina
Možda malo čudno
Ali sam ga napisala
(*Pogleda mladića.*)
No pa pogledaj
Čitati znaš i sam

MLADIĆ: (*Baci kratak pogled na cedulju.*)
Ali nema Anna

DJEVOJKA: (*Sjedne kraj njega.*)
Ne to mi baš i nije

MLADIĆ: A pa što mu falj

DJEVOJKA: Ma ne
(*Oklijeva.*)

MLADIĆ: Tako se zvala moja baka
(*Kratka stanka. Gleda popis.*)
Nema ih mnogo koja mi se sviđaju

PREMIJERE
FESTIVALI
RAZGOVORI
MI U SVIJETU
VOX
HISTRIONIS

DJEVOJKA: Ni kod onih za dječake

MLADIĆ: Ne
Kristian
Kristian možda nije loše

DJEVOJKA: Tebi se ništa ne sviđa

AKTUALNOSTI
ANECDOTE
TEORIJA
NOVE KNJIGE
SJEĆANJA

MLADIĆ: Ne
Johann
Ili kako bi bilo Olav

DJEVOJKA: Olav
Zafrkavaš se

DRAME

MLADIĆ: Tako se zvao moj djed

DJEVOJKA: Pa ti ozbiljno misliš da bi se naš sin zvao
Olav
Zafrkavaš se
(*Rezignirano.*)
Ma tebi je ionako sve svejedno

MLADIĆ: Pa Olav je stvarno zgodno ime

DJEVOJKA: Ma ne ti to ozbiljno
(*Opet ozlovoljeno.*)
Tebi je uvijek sve svejedno

MLADIĆ: Zašto ne
A što je tako loše s Olavom

DJEVOJKA: Ma ne seri kvake
(*Oduševljeno.*)
Sad opet lupa
(*Drži se za trbuh.*)

Osjeti opipaj
Dodaj ovamo i osjeti
I ti trebaš osjetiti
(*Mladić oklijeva.*)
Opipaj
Dodaj ovamo
Osjeti kako treba
(*Mladić joj jednu ruku položi na trbuh.
Ona je uzme i stavi na drugo mjesto.*)
Osjećaš li štogod
(*Pogleda ga.*)
Ne
Pritisni malo
(*Mladić kima. Ona ga pogleda.*)
Sad ga osjećaš
(*Mladić kima.*)
Osjećaš kako se rita
(*Mladić kima, smiješi se. Neko vrijeme
sjede tako, ne govoreći ništa.*)

MLADIĆ: E a ti
(*Povuče ruku.*)

DJEVOJKA: Ha

MLADIĆ: Ja mislim da me tvoj tata ne može smisliti

DJEVOJKA: Ma ne ja stvarno mislim da ni ni

MLADIĆ: Ali kad
(*Prekine.*)
On ne priča sa mnom

DJEVOJKA: Takav je
Samo je umoran

MLADIĆ: On ne priča sa mnom
On kaže "on"
Je li "on" gladan
kaže
Nije me pitao kako se zovem

DJEVOJKA: Nećemo tu dugo ostati

MLADIĆ: Ne
(*Pogleda je.*)
Ti

DJEVOJKA: Ha

MLADIĆ: Mislio sam
o djeci koja još nisu rođena

DJEVOJKA: (*Kratko se nasmije.*)
A jesi

MLADIĆ: Da

DJEVOJKA: Da

MLADIĆ: Mislio sam
 Ima jedno mjesto gdje su sva djeca
 zajedno prije nego što se rode
 gdje su djeca ono kao svoje duše
 Ali ipak pričaju jedna s drugima
 na svoj način
 nekakvim govorom anđela
 (*Gleda je, smiješi se.*)
 I pitaju se ma kakvo i koliko će biti sranje
 Jer ne odlučuju sama
 Negdje drugdje odlučuje se kamo će
 Odluči se za jedno pa onda za drugo pa
 za treće
 Ja idem u Norvešku
 kaže onda jedno dijete

DJEVOJKA: Čega se ti svega ne sjetiš

MLADIĆ: Da
 A onda je na redu drugo dijete
 Ja idem u Indiju
 kaže
 A jedno koje bi najradije u Francusku
 mora u Belgiju

DJEVOJKA: Da da

MLADIĆ: Jedno koje bi rado u grad
 pljuv na selo
 I tek kada dijete odraste
 e onda konačno smije stanovati u gradu
 I sva djeca su tako strašno radoznala
 Kakve će roditelje dobiti
 Ludo ih zanima

DJEVOJKA: Onda će se naše razočarati

MLADIĆ: I svi se za popizdit boje rođenja
 Sad si se rodio i ej nije to lako
 To je teško
 I tko zna
 kakvi su roditelji

DJEVOJKA: A daj sad prestani

MLADIĆ: I kako dijete izgleda

DJEVOJKA: Sa mnom kao s majkom no da

MLADIĆ: I jedno dijete može biti siromašno
 ili bogato

Zgodno ili rugoba
 Ej ma za popizdit kako su radoznali
 Dijete već u trbuhu shvati
 Kakvi su to roditelji

DJEVOJKA: (*Smije se.*)
 Jadno dijete

MLADIĆ: Da dijete shvati
 voli li roditelje ili ne voli
 glasove roditelja i njihove duše
 mislim može li ih trpiti
 ili ne
 (*Kratka stanka.*)
 Tako je to
 I ja mislim
 (*Prekine.*)

DJEVOJKA: Prestani s glupostima
 Samo zato jer sam ti preko neke stvari
 izmišljaš takvo što

MLADIĆ: Dijete je tako radoznalo
 Ja osjećam kako je dijete napeto
 kako mi to izgledamo
 A kako
 izgleda

DJEVOJKA: Da

MLADIĆ: svijet
 u koji dolazi

DJEVOJKA: Da

MLADIĆ: Zanima ga
 što mi baš sad radimo
 Kako izgledamo i kakvi smo

DJEVOJKA: Prestani s tim
 Od toga mi je tako žao

MLADIĆ: Ali ja mogu osjetiti kako je dijete radoznalo

DJEVOJKA: (*Bijesno.*)
 To ti kažeš samo zato jer si oduran
 (*Pogleda ga i on kima.*)
 Prestani sad

MLADIĆ: Svi koji se još nisu rodili u jednome su
 nebu
 u kojemu su svi koji se još nisu rodili
 Oni su ono nerođeno tihi i napeti
 Jebote kako su radoznali

DJEVOJKA: Prestani sad
Brlbljaš brbljaš i brbljaš kao da čitaš jebote
A zar
(*Prekine.*)

MLADIĆ: Jer i oni koji se još nisu rodili su ljudi
Onako kao što su i mrtvi isto ljudi
Ako hoćeš biti čovjek
moraš mislit na sve ljude
na sve mrtve
na sve koji se još nisu rodili
na sve žive

DJEVOJKA: Gdje si to pročitao

MLADIĆ: (*Pogleda je malo uvrijeđen.*)
Nije ti se свидjelo

PREMIJERE DJEVOJKA: Ma je

FESTIVALI MLADIĆ: Ma postalo mi je tako nekako
RAZGOVORI (*Prekine.*)

MI U SVJETU DJEVOJKA: (*Ironično.*)

VOX

HISTRIONIS

Ti si guba
Ti si ej ono mislim takva guba

MLADIĆ: Ja mislim oni se ne vesele što smo tu
Barem ne što sam ja tu

AKTUALNOSTI

ANECDOTE DJEVOJKA: Da da

TEORIJA MLADIĆ: Ali

NOVE KNJIGE DJEVOJKA: A kamo bi inače

SJEĆANJA

MLADIĆ: O. K.

DRAME

DJEVOJKA: (*Želi ga obodriti.*)
A da idemo van
Na brežuljak možda
Tamo možeš
osjetiti vjetar
(*Kratka stanka.*)
Pa pričala sam ti
Idemo ha

MLADIĆ: Ali mrak je i pada kiša

DJEVOJKA: Pa nema veze možemo ipak

MLADIĆ: Da

DJEVOJKA: A ako se krećem
možda započnu trudovi
(*Malo se smije. Čujemo korake.*)

MLADIĆ: (*Pogleda je.*)

Netko ide
(*Djevojka kima. Otvaraju se vrata koja vode u predsoblje, ulazi Majka. Gleda Mladića.*)

MAJKA: Nije dobro s tim bolovima
Ali ni kad ležim
nije ništa bolje

DJEVOJKA: Mislili smo idemo malo van do brežuljka

MAJKA: (*Smiješi se.*)
Po ovakvom vremenu
Stvarno ćete se nadisati svježeg zraka
(*Malo se nasmije.*)

DJEVOJKA: Da

MAJKA: A s brežuljka možda vidite
brod na moru ili dva broda
(*Pita djevojku.*)
Razgovarala si s tatom
(*Djevojka zaniječe glavom.*)
Ne vjerojatno se odmara
Tvoja sestra
Znaš li gdje je

DJEVOJKA: (*Odmahuje glavom.*)
Valjda je dolje kod kioska
(*Majka kima. Odlazi do jedne od stolica, sjeda, uzima novine.*)
Mi onda idemo malo van
Na brežuljak

MAJKA: Idite pa da
(*Djevojka i mladić odlaze, zatvaraju za sobom vrata koja vode u predsoblje. Stanka. Svjetlo se gasi.*)

III

(*Svjetlo. Stanka. Majka pokušava ustati.*)

MAJKA: Strašno
Ti bolovi
Što je nastalo od mene
I ništa ne pomaže
ne
(*Pusti se i ponovno potone u stolicu.*)
Ne ne ide
(*Stanka. Nagne se preko stola, posegne za*

knjigom koju je Mladić čitao, gleda korice, lista pa je ponovno stavlja na stol. Čujemo korake, otvaraju se vrata koja vode u kuhinju, ulazi Otac.)

OTAC: *(Pogleda Majku.)*
Malo sam legao
I valjda nakratko zaspao

MAJKA: E a meni to nije uspjelo
Danas me strašno boli

OTAC: *(Ponovno odlazi u kuhinju, vraća se sa šalicom kave, sjedne na sofu, uzima Mladićevu knjigu, malo lista, zatim je ponovno stavlja na stol.)*
Da da

MAJKA: Jesi li noćas mogao spavati

OTAC: Malo da malo
(Odmahuje glavom.)
Ne spavati ne mogu
Skoro se bojim toga
ići u krevet

MAJKA: Ni ja ne mogu spavati
Samo ležim i pazim na bol
Moću biti sretna
kad malo zatvorim i jedno oko

OTAC: Da
(Stanka.)
Beate je dakle danas došla kući
Još nisam pričao s njom

MAJKA: Da samo je najedanput stajala na vratima
(Smije se malo.)
Ni nazvala nije prije
jednostavno je bila tu
(Kratka stanka.)

OTAC: Znaš kako se on zove
(Majka odmahne glavom.)
Nisi pitala

MAJKA: *(Ponovno odmahne glavom.)*
A djeluje simpatično da

OTAC: No da
(Stanka.)
Beate je još u krevetu

MAJKA: Otišla je malo do brežuljka
Ona i on

OTAC: Sada vjetar tamo svojski puše

MAJKA: *(Stanka. Uzdiše.)*
Ne idem i ponovno ću leći
(Ponovno stanka.)

OTAC: Dugo je već vani
I ja sam umoran
I trebao bih
(Prekine.)

MAJKA: Da da
(Stanka. Gleda Oca.)
Znaš da će dobiti dijete
(Kratka stanka.)

OTAC: Ne

MAJKA: Hoće
Eto uskoro će

OTAC: Ona će dakle dobiti dijete

MAJKA: *(Smije se.)*
I bit ćeš eto djed

OTAC: A ti to već dugo znaš

MAJKA: *(Opet se smije.)*
Sad svakog dana može

OTAC: A on je otac

MAJKA: *(Smije se.)*
Mislim da jest

OTAC: Da da

MAJKA: Dobro da uz dijete ima oca

OTAC: Da

MAJKA: Beati nije bilo tako dobro

OTAC: Ali

MAJKA: Ne ne nije

OTAC: Ali on
(Prekine.)

MAJKA: Da da

OTAC: Hoće li dugo ostati
Vidio sam on sa sobom ima kovčeg

MAJKA: Ne znam
Danas su došli
Najprije Beate
Nekoliko sati poslije on
(Pogleda Oca.)

Mislim da je njegov onaj stari auto
(*Otac kima.*)
Jesi ga vidio

OTAC: (*Ponovno kima.*)
Da da
(*Stanka.*)
Ali ne znaš

MAJKA: (*Prekine ga.*)
Ne
Tja svoje će dijete dobiti
A onda će oni
(*Prekine.*)

OTAC: Vjerojatno imaju malo novaca

MAJKA: Sigurno

PREMIJERE OTAC: (*Vadi novčanik, iz njega uzima nekoliko*
FESTIVALI *novčanica.*)
RAZGOVORI Da da
MI U SVIJETU MAJKA: Beate nije da bi jednostavno tako

VOX OTAC: Beate
HISTRIONIS (*Majka kima.*)
Ne ne nije
Stvarno nije

AKTUALNOSTI MAJKA: Ti si po nju išao
ANECDOTE onda
TEORJA Kad su oni nazvali
NOVE KNJIGE

SJEĆANJA OTAC: Da
DRAME (*Razvuče riječ.*)

MAJKA: Što se tamo zapravo dogodilo

OTAC: Ne ne govori o tome

MAJKA: Ali nije li to bilo

OTAC: Da da

MAJKA: Nikad mi ništa nećeš ispričati

OTAC: Nema tu ničega za pričati

MAJKA: I nisi mu baš nešto pomogao
kod djece

OTAC: (*Uzdiše.*)
Ja sam umoran

MAJKA: (*Prekine ga.*)
Da da

OTAC: Ja mislim on
(*Prekine.*)

MAJKA: On

OTAC: Da da
(*Ustaje, hoda amo-tamo.*)
Ne ma ja ću uskoro u krevet
(*Čujemo korake, otvaraju se vrata koja vode u predsoblje i ulazi Djevojka, mokre kose. Otac je gleda, skoro veselo.*)
Dakle kod kuće si
To je lijepo
(*Kratka stanka.*)
Moraš si osušiti kosu
Idem ti po ručnik
(*Odlazi u kuhinju.*)

DJEVOJKA: (*Majci.*)
Odvratno vrijeme
(*Otac se vraća s ručnikom, daje ga Djevojci, ona trljajući suši kosu. Ulazi Mladić, i on mokre kose. Otac ga pogleda i odlazi u kuhinju.*)

MAJKA: Dodite ovamo sjednite
(*Pokaže štapom na sof.*)

DJEVOJKA: (*Mladiću.*)
I ti si moraš osušiti kosu
(*Daje mu ručnik. Majci.*)
Dakle kakvo vrijeme
(*Mladić sjedne na sof, ručnik stavlja na stol. Djevojka odlazi do prozora, gleda u tamu. Kratka stanka.*)
Kako puše

MLADIĆ: (*Kima.*)
Da
(*Stanka. Majci.*)
Divlje vrijeme vani

MAJKA: (*Smije se.*)
Da kod nas uvijek puše
Puše i puše

MLADIĆ: Da

MAJKA: I ti ćeš sad dakle biti tata
(*Mladić kima, obori oči.*)

DJEVOJKA: (*Sjedne kraj njega na sof, pogleda Majku pomalo podrugljivo i zadirkujući.*)
A ti baka

MAJKA: Da to imaš pravo
(*Smije se.*)

DJEVOJKA: Gdje je moja sestra

MAJKA: *(Smije se.)*
 Ne znam
 Sigurno dolje kod kioska
(Pogleda Djevojku.)
 Već dugo nisi
 bila kod kuće

DJEVOJKA: To si sada već dovoljno puta rekla

MAJKA: Da da

DJEVOJKA: Da opet odem

MAJKA: *(Smije se.)*
 Tako kako izgledaš
 Ne ne
(Pogleda prema Mladiću.)
 Da tu vani uvijek ima vjetra

MLADIĆ: Da
(Stanka. Uzima knjigu sa stola, otvara je.)

MAJKA: Da tu vani je klima oštra

MLADIĆ: *(Digne pogled s knjige.)*
 Da

MAJKA: Da da
(Mladić kima. Otac se vraća iz kuhinje, odlazi do prozora, gleda napolje. Majka Mladiću.)
 On
(Kimajući glavom prema Ocu.)
 bolje bi bilo da je i on malo čitao
(Smije se.)
 Da je

OTAC: *(Sopće, pogleda u smjeru Djevojke.)*
 Da sad pošteno pada
(Sjedne na slobodnu stolicu, Mladić čita dalje. Otac pogleda u smjeru Djevojke.)
 Kod kuće si bila
 prije ni ne znam koliko vremena
 Sad ćeš neko vrijeme biti tu
 sad

DJEVOJKA: Ne znam

OTAC: Ali novca imaš

DJEVOJKA: Nešto

OTAC: A i on će

MAJKA: *(Prekine ga.)*
 Da da

OTAC: *(Djevojci.)*
 On je tvojih godina

DJEVOJKA: *(Kima.)*
 I on ima i ime
(Majka se smije. Stanka.)

OTAC: Ne ne ma idem ja u krevet
 Sutra će opet biti jedan dugačak dan
(Mladić položi knjigu Djevojci u krilo, pokazuje joj neko mjesto, ona čita, smiješi se.)

MAJKA: Što je to

DJEVOJKA: Ne ne ništa
(Vraća Mladiću knjigu, on nastavlja čitati.)

OTAC: *(Djevojci, očito nečkajući se.)*
 Ja mislim da ću u krevet

DJEVOJKA: Da
 Laku noć onda

OTAC: *(Ustaje, odlazi do prozora, gleda napolje, odlazi do stola, uzima šalicu kave, odnosi je u kuhinju, vraća se.)*
 E da danas je bio dug dan
 A i sutra opet
(Stanka.)
 Onda laku noć
(Odlazi u predsoblje, zatvara vrata za sobom. Čujemo korake po stubama. Stanka. Otvaraju se vrata koja vode u predsoblje, Otac se vraća.)
 Beate
 Dođi molim te ovamo
(Ona ustaje, odlazi k njemu. Uzme njezinu ruku u svoju, daje joj nešto.)
 Za tebe
(Ona ga pogleda.)
 Vjerojatno ćeš trebati

DJEVOJKA: *(Pomalo zbunjeno.)*
 Hvala
(Otac ponovno odlazi, vrata ostavlja otvorena, Djevojka novac strpa u džep hlača, odlazi do sofe i ponovno sjedne.)

MAJKA: Da ha tako je to
(Otvaraju se vrata stana, iz predsoblja čujemo korake. Kratka stanka.)
 Vjerojatno tvoja sestra

I opet je bila dolje kod kioska
(Ulazi Sestra. Majka je pogleda, smije se, odmahuje glavom.)
 Opet si bila dolje kod kioska

SESTRA: Da imaš nešto protiv
(Pružna Majci vrećicu bombona, ona odbija. Djevojci.)
 Susrela sam Bjarnea
 Rekao je da će navratiti
 Tako te dugo nije vidio
 rekao je
(Djevojka kima.)

MAJKA: Točno točno Bjarne dugo nije bio tu
 Vječnost jedna
(Djevojka drži rukama trbuh.)
 Rita se

PREMIJERE
 FESTIVALI
 RAZGOVORI
 MI U SVIJETU
 VOX
 HISTRIONIS

DJEVOJKA: *(Kima.)*
 Još kako

MAJKA: Debela kakva jesi
 neće više dugo i krenut će
 ne ne

DJEVOJKA: *(Pogleda prema Sestri.)*
 Hoćeš pipnuti
(Sestra sjedne kraj Djevojke, stavi joj ruku na trbuh. Djevojka je pogleda.)
 Osjećaš nešto

AKTUALNOSTI
 ANEGDOTE
 TEORUA
 NOVE KNJIGE
 SJEĆANJA

SESTRA: *(Kima. Kratka stanka.)*
 Ja mislim da je dječak

DRAME

DJEVOJKA: I ja

MAJKA: A vi ste sve djevojke
 Tri djevojke

DJEVOJKA: E a jeste li čuli štogod o Anny

MAJKA: Dobili smo razglednicu
 Mogu je donijeti
(Ustane uz pomoć svoga štapa, odlazi do ormarića, otvara ladicu i među papirima pronalazi razglednicu.)

DJEVOJKA: Super bi je bilo vidjeti

SESTRA: Da
 Ha možda skoro dođe kući
(Majka donosi razglednicu i daje ju Djevojci, ova je pogleda, čita, daje ju Mladiću, on je gleda, čita.)

DJEVOJKA: Kod kuće je već dugo nije bilo

MAJKA: Dugo da
 Mislim da će doći kad bude ljeto

SESTRA: A to je rekla
(Majka odmahuje glavom. Bijesno.)
 Ah to ti samo tako misliš

DJEVOJKA: U takvo što ne možeš samo tako
 bez veze vjerovati
(Mladić želi Sestri dati razglednicu, ali ona odmahne glavom. On razglednicu stavi na stol.)

MAJKA: A možda je ona to i rekla
 telefonski jedanput
 Ne znam više
(Netko dugo kuca na vrata.)

SESTRA: *(Ustaje.)*
 Sigurno Bjarne

DJEVOJKA: *(Također ustane.)*
 Mogu ja

SESTRA: Ne ja
(Majka se smije. Mladić ponovno gleda u knjigu. Djevojka odlazi do vrata koja vode u predsoblje, Sestra ide za njom.)

DJEVOJKA: Ne ja hoću otvoriti
 A ti opet sjedni

SESTRA: *(Ostane stajati. Djevojka otvara vrata.)*
 Ne seri

DJEVOJKA: Ne ja hoću
(Smije se.)

SESTRA: *(Također se smije.)*
 Ne ja hoću

DJEVOJKA: *(Smije se.)*
 Idemo obje
(Sestra uzme Djevojku ispod ruke, otvaraju vrata, izlaze.)

MAJKA: *(Objašnjava Mladiću.)*
 Bjarne i Beate su kao djeca bili prijatelji
(Mladić digne pogled s knjige, kima.)
 Već se dugo nisu vidjeli
(Stanka.)

DJEVOJKA: *(Čujemo iz hodnika.)*
 A ti si

- Ma super te vidjeti
(*Kratka stanka.*)
- MAJKA: (*Uspravi se sa svojim štapom, odlazi do prozora, gleda napolje. Mladiću.*)
Da sad pada kako spada
Mračno i hladno
je
- BJARNE: (*Iz predsoblja.*)
O-ho-ho koliko već
- DJEVOJKA: (*Iz predsoblja.*)
Smiješ me zagrliti
(*Kratka stanka.*)
- MAJKA: (*Mladiću.*)
Da stvarno grozno kako pada
- SESTRA: (*Iz predsoblja.*)
A sad se prestanite šlatati
- MAJKA: (*Žurno.*)
Pada i pada
(*Pogleda prema Mladiću, odmahuje glavom, dohrama do stolice. Pogleda prema Mladiću. Kratka stanka.*)
E da sad su moje kćeri bogme velike
Jedna od njih bit će čak i majka
A ti ćeš biti tata
(*Nasmije se malo.*)
Veseliš se
(*Mladić slegne ramenima.*)
A bit će lijepo sigurno ma vidjet ćeš
- SESTRA: (*Ulazi. Smije se.*)
Ma stoje tu vani i šlataju se
Ova je totalka ono
- DJEVOJKA: (*Iz predsoblja.*)
Ma ništa se mi ne
(*Ulaze Bjarne i Djevojka, on je nešto stariji od ostalih, ona ga drži za ruku. Mladić i Bjarne kimnu jedan drugome.*)
- MAJKA: (*Ppjesne rukama.*)
O pa to je Bjarne
Ma koliko te već dugo
Kako je lijepo vidjeti te opet
- BJARNE: Da
Davno smo mi bili klinci
- DJEVOJKA: (*Mladiću, objašnjava.*)
Bjarne je bio moj najbolji prijatelj
- SESTRA: E da ali su tek kad su bili malo stariji
(*Prekine.*)
- DJEVOJKA: Ali znali smo otkako smo bili klinci
(*Bjarne odlazi i sjedne na slobodnu stolicu, Djevojka sjedne na naslon stolice, gleda ga. Stanka.*)
Stanuješ još uvijek tu
- BJARNE: Kad sam kod kuće da
(*Djevojka kima.*)
- MAJKA: A lijepo je što navraćáš Bjarne
Sigurno te često nema
- BJARNE: Što sam rjeđe to bolje
(*Kratka stanka.*)
Ali ponekad je dobro doći kući
- MAJKA: O joj kako samo boli i boli
- BJARNE: Nije ti dobro
- MAJKA: (*Stenje.*)
Nije
Uopće nije
(*Ustaje.*)
- DJEVOJKA: I još čučiš gore na svom tavanu
kad si kod kuće
- BJARNE: Da
(*Oklijeva malo, gleda Djevojku.*)
Dode tako
- DJEVOJKA: (*Smije se.*)
Naslon je tvrd
(*Nasmiješi mu se.*)
Mogu ti malo sjediti u krilu
- BJARNE: (*Malo zadirkujući.*)
Ma sigurno
ako ti tako misliš
(*Kimne Mladiću na drugoj strani. Djevojka mu sjedne u krilo. On joj stavi ruku oko ramena.*)
Udobno
(*Djevojka kima.*)
- MAJKA: (*Nekako zabrinuta.*)
No ja ću
(*Prekine.*)

Baš me obradovalo što sam te ponovno vidjela ali bolje je da ja opet odem u krevet

BJARNE: I mene je obradovalo
(*Pogleda prema Djevojci, svoju slobodnu ruku položi joj na trbuh.*)
I već ćeš biti majka

DJEVOJKA: Da
(*On joj gladi trbuh.*)
Nemoj daj

BJARNE: (*Mladiću.*)
A ti

MLADIĆ: Da

BJARNE: Ni ti još nisi star

DJEVOJKA: Otprilike kao ja
(*Pogleda prema Mladiću.*)
Bjarne i ja smo mnogo bili zajedno
(*Smije se.*)

MAJKA: Ne ne ja sad moram
(*Stanka. Pogleda Mladića.*)
Mogu ti pokazati sobu
u kojoj možeš spavati
(*Mladić kima.*)

SESTRA: (*Hitro.*)
To mu mogu i ja

MAJKA: E onda ja ne moram po stepenicama
(*Mladić ponovno kima. Majka se uspravlja, odlazi do vrata koja vode u predsoblje.*)

Dakle laku noć
(*Djevojci.*)
A ne ne tebe se stvarno ne vidi baš svaki dan
a ne ne
(*Bjarneu.*)
A ni tebe
zar ne
(*Malo se nasmije.*)

Laku noć dakle još jedanput
(*Kimne Mladiću, izlazi, ostavi vrata iza sebe otvorena, čujemo kako se druga vrata otvaraju pa opet zatvaraju.*)

DJEVOJKA: (*Smije se.*)
Dobro što je otišla

BJARNE: Ma tvoja mama je stvarno O. K.

DJEVOJKA: Nisam na to mislila

SESTRA: (*Mladiću.*)
Mogu ti pokazati sobu
(*On kima, ustaje, uzima knjigu, želi krenuti. Djevojka položi Bjarneu ruku oko vrata, pogleda Mladića. Smije se.*)

DJEVOJKA: Onda Bjarne i ja možemo
(*Prekine.*)
Dok god ste vi na tavanu

SESTRA: No pa i mi a zašto ne
(*Pogleda Mladića, smije se.*)
Zar ne

MLADIĆ: O ovaj

DJEVOJKA: (*Prenapeto, egzaltirano.*)
No pa onda dobru zabavu
(*Bjarneu.*)
Mi ćemo si svakako tako napraviti da nam bude ugodno
Ha

BJARNE: Hoćemo hoćemo

MLADIĆ: (*Bjarneu.*)
Ajde bok

DJEVOJKA: (*Bjarneu.*)
I kako si i sve ono mislim

BJARNE: Ma nije loše
(*Kratka stanka.*)

SESTRA: (*Uhvati Mladića za ruku.*)
Hajde
(*Mladić kima.*)
Ma pusti ih neka tu sjede i pričaju ili što već hoće
(*Mladić oklijeva.*)
A daj hajde
(*Mladić i Sestra odlaze u predsoblje, čujemo kako se uspinju stubama, Bjarne i Djevojka gledaju se, pomalo zbunjeni.*)

BJARNE: Sad ćeš ti dakle biti majka
(*Djevojka kima.*)
Danas si stigla
(*Djevojka ponovno kima.*)

DJEVOJKA: Nije mi baš drago biti tu
Ali
A kad ništa nismo našli gdje bismo mogli živjeti pa

PREMIJERE
FESTIVALI
RAZGOVORI
MI U SVIJETU
VOX
HISTRIONIS
AKTUALNOSTI
ANECDOTE
TEORIJA
NOVE KNJIGE
SJEĆANJA
DRAME

(Prekine.)
Shvaćaš
(Ustane sa stolice na kojoj je sjedila i sjedne na sofu. Kratka stanka.)
Pričala sam mami da ću dobiti bebu

BJARNE: Da

DJEVOJKA: Ali ona to nije rekla tati
Tako barem tvrdi moja sestra
Ali ja mislim da mu je ona možda ipak rekla

BJARNE: Možda
(Stanka.)
A inače je sve O. K.

DJEVOJKA: Da
(Neodlučno.)

BJARNE: (Pokaže prema stropu, smije se.)
A dugo im treba a

DJEVOJKA: (Smije se.)
Ma možeš mislit
(Bjarne ustane i sjedne kraj Djevojke na sofu. Ona legne, glavu položi u njegovo krilo. Tišina. Nakon nekog vremena čujemo Sestru kako se spušta stubama, otvaraju se vrata koja vode u predsoblje, ona ulazi.)

SESTRA: Rekao je da ide u krevet
Još malo čitati
(Sjedne na stolicu. Tišina.)
A da se kartamo

DJEVOJKA: Ne ni slučajno

SESTRA: No pa samo sam pitala

BJARNE: Voli čitati

DJEVOJKA: Stalno čita

SESTRA: (Smije se.)
Sjedi tu već cijeli dan i čita

BJARNE: A daj
Čitati
(Djevojka i Sestra se smiju.)

SESTRA: Ali pa mogli bismo se kartati

DJEVOJKA: Ne čuješ

SESTRA: Ja ne shvaćam zašto si takva prema meni

(Stanka.)
E pa onda i ja idem u krevet

BJARNE: A malo kartati se zašto ne a

DJEVOJKA: Ne nemam volje

SESTRA: Dakle idem ja u krevet
(Ustane.)
Laku noć onda
(Odlazi u predsoblje, zatvori vrata za sobom. Dugačka stanka.)

DJEVOJKA: I ja sam malo umorna

BJARNE: (Ustaje, odlazi do prozora, gleda napolje.)
Pada i pada
kao i uvijek
(Stanka.)

DJEVOJKA: Dođi
(On je pogleda, a zatim ponovno sjedne na stolicu. Potom čujemo korake, otvaraju se neka vrata, nedugo nakon toga otvaraju se vrata kuhinje i ulazi Otac, napola obučen. Djevojka se uspravi.)

OTAC: (Malo zbunjeno.)
Oho-ho pa to je Bjarne
Ne mogu spavati
Bio sam žedan
I ti ponekad navратиš kući
Da da

BJARNE: Ponekad moraš

OTAC: E shvaćam ja to shvaćam
(Stanka.)
Lijepo što si svratio

BJARNE: Ponekad moraš

OTAC: No onda
(Pogleda Bjarnea.)
Sad ćeš neko vrijeme biti kod kuće

BJARNE: Da da

OTAC: Ponekad moraš
(Kratka stanka.)
Idem ja sad opet u krevet
Popričat ćemo mi već
Sigurno ćemo se još vidjeti

BJARNE: Da sigurno
Bit ću neko vrijeme

OTAC: No onda
I sutra je dan
(*Kimne Bjarneu, izlazi, zatvori za sobom kuhinjska vrata. Stanka.*)

DJEVOJKA: Malo sam umorna

BJARNE: Ma mogu ja još ostati ovako
ako bi ti već u krevet
(*Nasmije se malo.*)

DJEVOJKA: Ma uopće neću u krevet

BJARNE: No naprosto reci
ako ti je draže da odem
(*Stanka.*)
Smiješno je što tvoja majka ocu ništa
nije rekla
za dijete
(*Djevojka kima. Bjarne ustane i sjedne kraj nje na sofu, stavi joj ruku oko ramena i privuče je k sebi. Djevojka nasloni glavu na njegovo rame, tako sjede i gledaju pred sebe. Stanka. Zatim mu ruka sklizne na njezine grudi.*)

DJEVOJKA: Ne ne
(*On ostavi svoju ruku gdje jest.*)

Ne pusti to
(*On samo još snažnije pritisne.*)

BJARNE: Baš kao u dobra stara vremena
(*Kratko se nasmije. Legnu privijeni jedno uz drugo na sofu i zagrlje se. Stanka. Koraci. Oni sjednu. Djevojka uredi kosu. Pogledaju se. Otvaraju se vrata predsoblja, ulazi Mladić, obukao je jaknu, sjedne na jednu od stolica. Stanka.*)

DJEVOJKA: (*Oprezno.*)
Ti si legao i čitao si

MLADIĆ: Da malo sam pokušao čitati
(*Stanka. Djevojci.*)
Jesu li drugi otišli u
(*Ona kimne.*)

BJARNE: A sigurno jesu
(*Stanka.*)
Kakvu knjigu čitaš

MLADIĆ: Knjigu tako
(*Ustaje.*)

DJEVOJKA: Hoćeš i ti u krevet

MLADIĆ: Da
(*Razvučeno. Odlazi u predsoblje, zatvara vrata za sobom. Bjarne upitno pogleda Djevojku. Ona slegne ramenima. Bjarne ustaje i odlazi do prozora. Kućna se vrata otvaraju i ponovno zatvaraju.*)

BJARNE: Sad je vjerojatno otišao

DJEVOJKA: Ja mislim da ga moj tata ne podnosi

BJARNE: Ne
(*Sjedne kraj nje na sof.*)

DJEVOJKA: Mislim da ću u krevet

BJARNE: Da

DJEVOJKA: Sigurno će opet doći
(*Ustaje, odlazi do prozora, gleda u tamu.*)

BJARNE: Ja
(*Prekine. Ustaje.*)

DJEVOJKA: (*Malo bojažljivo, pogleda ga.*)
Kamo ćeš

BJARNE: Ma moram opet kući
(*Ona kima.*)
Ali
(*Prekine. Odlazi do vrata koja vode u predsoblje i otvori ih.*)

DJEVOJKA: Sigurno će se vratiti
(*Smije se.*)
A ako je stvarno otišao
onda ja svoga sina mogu nazvati Bjarne
(*Smije se. Stanka.*)

BJARNE: (*S vrata.*)
Onda mislim idem ja kući

DJEVOJKA: (*Kima.*)
Idem te otpratiti

BJARNE: Ne treba

DJEVOJKA: O. K.

BJARNE: (*Kima.*)
Da
(*Nestaje u predsoblju. Otvaraju se i zatvaraju kućna vrata. Djevojka stoji i gleda u tamu. Mrak. Zastor.*)

NAŠIM ŽIVOTOM NE UPRAVLJAJU IDENTITETI, VEĆ ODNOSI I VEZE

“Što više se o tome govori
o seksu
i što više se o njemu govori
o Bogu da
to sve više nestaje ono o čemu se govori
a na koncu
ostaje samo još brbljanje”

Jon Fosse, *San u proljeću*

Jon Fosse o sebi

“Ja ne pišem da bih prikazao društvenu stvarnost – to mi je nekako pretanko – nego kako bi zazvonila moja glazba.

U europskom kazalištu javlja se sklonost povratku od redateljskog kazališta k dobrim staromodnim komadima. Sada se traži za minimalističkim, literarnim kazalištem. Natrag k temeljnim elementima, k osnovi. Ja pokušavam tako pisati. I nadam se da ostajem i konkretan i jednostavan, istodobno se približavajući velikim životnim pitanjima.

Dragi su mi moji likovi, čak ako su ponekad i glupi. Nijedan nije izravno loš. Ljudi nemaju jednoznačne i jasne karaktere. Draže mi je opisivati odnose između njih nego njihov unutarnji život. Našim životom ne upravljaju identiteti, nego odnosi i veze. I nijedan drugi umjetnički oblik osim kazališta ne može preslikati tu društvenu igru.

...

Moji tekstovi mogu se postaviti na mnoge, na različite načine, ne samo na onaj reducirani, minimalistički način. No kad razmišljam o svojim likovima, ja ne mislim na određene osobe, nego na zastupatelje života. Oni nisu karakteri, oni nemaju ime, nemaju zvanje, nemaju nikakve društvene pozadine. Ali nalaze se u situacijama u kojima istražujem kako su to ljudi sačinjeni.

...

U prozi su nam potrebne riječi, u kazalištu stanke.

...

Ako se piše o onome “ništa”, o Ništavilu, tada postoje samo dvije teme: ljubav i smrt. Već u svom prvom romanu (...), kojeg sam napisao prije 24 godine, jedan

od mladih ljudi počinu samoubojstvo. Otada sam pisao o smrti. Norveški pjesnik Ingvar Moe rekao je: “Živimo tako kratko, a tako smo beskonačno dugo mrtvi. Na to da nestajemo, da pred nama stoji velika samoća, na to nas opominje i ljubav. Život i smrt za mene su povezani, i u životu i u pisanju.”

Drugi o Jonu Fosseu

“Postoji umijeće življenja. Fosseova lica ne vladaju tim umijećem. Postoje i kazališne smrti koje osvježavaju život. Kada se u Fosseovim komadima umire, tada je to beskrajno deprimirajuće. Postoji trijumf pisanja nad žalošću. Fosseovi komadi porazi su uzrokovani melankolijom praznine, hladna izvješća u granicama boli.”

...

“Nakon prodornog šarenila i grozničave usmenosti anglosaksonske scene nagli *zoom* na norveške obiteljske skupove u natmurenom dekoru djeluje poput kakve komplementarne, upotpunjujuće kazališne čudljivosti. Nakon vremena neposredih, izravnih ekscesa dolazi vrijeme tihe tuge. Fosseov svijet jedan je *tako je kako je* svijet. Bez izlaza za nuždu, bez skrivenog prolaza za slučaj bijega. Kad ništa ne pomogne, ni međusobno razgovaranje, ni sve duge i kratke stanke i minute šutnje, tada se može dogoditi da netko od likova u pokrajnoj sobi posegne za revolverom...”

(*Marietta Pieckenbrock*)

“Kod Fosea cijenim taj skoro beketovski način pomoću škrtih i neizgovorenih misli otvoriti cio jedan svijet. Krasno je i to što on pokazuje kako su ljudi zamjenjivi i kako svi imaju ista malograđanska ograničenja i strahove. To meni njegove komade čini prilično šaljivima.”

...

Ja shvaćam da se u Njemačkoj radije igra Jon Fosse nego Gerardijan Rijnders. Pisci poput Rijndersa raskrstili su s onim građanskim. S Fosseom se još više ide uz dlaku tradicionalnom uzorku očekivanja što se građanske publike tiče.”

(*Luk Perceval*, belgijski redatelj)

Sastavio Dubravko Torjanac
(Korišteni članci Dorotheje Hammerstein i Espena Stuelanda)